

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/10/2020
Identifikačné číslo spisu: 6001899510
Dátum vydania rozhodnutia: 22.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6001899510.2

ROZSUDOK

K. súd W. republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. H. Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., Cintorínska 21, Bratislava 1, IČO: 35 776 005, proti žalovanému: Ing. J. V., trvale bytom Z. XX, G., zastúpenému: Advokátska kancelária UHAĽ s.r.o., Štefana Moyzeša 9877/43, Zvolen, IČO: 47 236 655,

o zaplatenie 1.092.546,44 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-664 zo 17. januára 2018, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-812 z 18. júna 2020 a doplniacím uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-815 z 18. júna 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-664 zo 17. januára 2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-812 z 18. júna 2020 a doplniacím uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cb/160/2001-815 z 18. júna 2020 p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný m á n á r o k proti žalobcovi na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 34Cb/160/2001-664 zo 17. januára 2018 (v poradí tretím), v spojení s opravným uznesením č. k. 34Cb/160/2001-812 z 18. júna 2020 a doplniacím uznesením č. k. 34Cb/160/2001-815 z 18. júna 2020 (ďalej len „rozsudok“), rozhodol o zamietnutí žaloby a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobou, doručenou súdu dňa 2.11.2001, sa pôvodne označený žalobca - Konsolidačná banka Bratislava, štátny peňažný ústav, Bratislava, a. s.,

(ďalej tiež „KBB“), domáhal voči žalovanému (1/) Ing. J. V. a žalovanému 2/ AGROTECHNIKA, spol. s r.o., Zvolen, zaplata sumy 1.108.449,74 eur (ide o prepočet sumy SK na euro po zmene meny v Slovenskej republike od 1. januára 2009 - pozn. odvolacieho súdu) s 13% úrokmi z omeškania zo sumy 565.209,45 eur od 1. októbra 2001 do zaplata, titulom vrátenia zmluvne poskytnutého úveru a príslušenstva dlžníkom.

3. Súd prvej inštancie poukázal na viaceré procesné zmeny, ku ktorým došlo počas konania na oboch sporových stranách. Uviedol, že v súvislosti s nadobudnutím žalovanej pohľadávky s príslušenstvom Zmluvou o predaji podniku č. 2131/2002 z 30. januára 2002, namiesto KBB v konaní pokračoval žalobca - Slovenská konsolidačná, a.s., a to procesným postupom podľa ust. § 107 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“). V priebehu konania bol na žalovaného 2/ vyhlásený konkurz a po späťvzati žaloby voči nemu súd prvej inštancie konanie zastavil uznesením č. k. 34Cb/160/2001-88 z 12. novembra 2007 a ďalej konal len so žalovaným (1/).

4. Vo vzťahu k predmetu konania žalobca písomným podaním z 30. novembra 2016, doručeným súdu 2. decembra 2016, špecifikoval a vyčísľil žalovanú pohľadávku, ktorá ku dňu uzavretia Dohody o odstúpení od zmluvy o predaji majetku štátu č. 429/1993 a vrátení majetku z kúpnej zmluvy, t.j. ku dňu 13. júla 2001, predstavovala istinu 565.209,45 eur a 13% úroky k tomuto dňu 527.336,99 eur (spolu 1.092.546,44 eur).

5. Súd prvej inštancie písomné podanie žalobcu zo dňa 9. júla 2010 a súdu doručené 13. júla 2010 (správne malo byť uvedené 12. júla 2010 - poznámka odvolacieho súdu) považoval za zmenu žaloby (§ 95 ods. 1 OSP), ktorú pripustil rozhodnutím v zmysle ust. § 470 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, v znení účinnom od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“) a ďalej tak konal o peňažnom nároku žalobcu voči žalovanému uplatnenom z titulu zákonného ručenia spoločníka spojeného s vkladom jeho podniku do základného imania (inej) obchodnej spoločnosti (AGROTECHNIKA, spol. s r.o., Zvolen), za záväzky vloženého podniku v zmysle ust. § 59 ods. 4 v spojení s ust. § 477 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“).

6. Žalovaný vzniesol námietku premlčania peňažného nároku žalobcu uplatneného (po zmene žaloby) z titulu ručenia spoločníka za záväzky spojené s predmetom vkladu podniku (alebo jeho časti), k čomu súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku podrobne uviedol argumentáciu sporových strán.

7. S poukazom na vykonané dokazovanie, vyvodené skutkové zistenia a závery za aplikácie ustanovení § 397 OBZ, § 323 ods. 1, 2 a 3 OBZ, § 408 ods. 1 OBZ, súd prvej inštancie konštatoval premlčanie žalobcom uplatneného nároku a z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol. Za podstatné považoval zistenie, že 3. januára 1994 a 7. februára 1994 žalovaný uskutočnil vyhlásenia vkladateľa, ktorými vložil celú časť (v procese privatizácie) nadobudnutého podniku do Agrotechnika, spol. s r.o., Zvolen, čím došlo k zmene jeho právneho postavenia, t. j. ako ručiteľa za záväzky spojené s vkladom podniku (tu z úveru KBB na tzv. trvalo obracajúce sa zásoby; ďalej len „TOZ“), v zmysle ust. § 59 ods. 4 OBZ a v spojení s ust. § 477 ods. 3 OBZ (per analogiam). Podľa súdu prvej inštancie zo strany žalobcu bol prvýkrát voči žalovanému ako ručiteľovi uplatnený nárok až podaním zo dňa 9. júla 2010, považovaným za zmenu žaloby.

8. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že o vklade žalovaného do základného imania spoločnosti Agrotechnika spol. s r.o. nadobudol vedomosť až zo spisu dňa 8. septembra 2008 (č.l. 139), keďže vyhlásenia o vklade žalovaného z 3. januára a 7. februára 1994 boli obidvomi (pôvodne) žalovanými doložené už v rámci ich vyjadrení k žalobe, dňa 6. februára 2002 (č.l. 38 a 52) a súd dňa 20. februára 2002 doručil vyjadrenie žalovaných právneho predchodcovi žalobcu (ďalej len „žalobca“) s výzvou na zaujatie kvalifikovaného stanoviska. Žalobca podal vyjadrenie dňa 25. marca 2002, avšak k predmetným vyhláseniam vkladateľa neuviedol žiadne

stanovisko. Rovnako žalobca na tieto skutočnosti nereagoval ani po svojom nahliadnutí do spisu dňa 12. októbra 2007 (č.l. 183). Hoci žalobca v stanovisku z 12. septembra 2008 (č.l. 174) už na vyhlásenie vkladateľa zo 7. februára 1994 poukázal, tak uviedol len, že žalovaný sa týmto úkonom nezbavil záväzku z úveru na TOZ, ktorý na neho prešiel na základe Zmluvy o predaji časti podniku č. 429/1993, ale ani v tomto podaní ho neoznačil ako pasívne legitimovaného titulom ručenia. Až v podaní zo dňa 9. júla 2010 (č.l. 284) žalobca uviedol, že je podľa neho daná pasívna legitimácia žalovaného (1/) z dôvodu zákonného ručenia v zmysle ust. § 477 ods. 3 OBZ.

9. Podľa súdu prvej inštancie žalobca v rozhodnej dobe, napriek omeškaniu dlžníka, nevyzval žalovaného ako ručiteľa na plnenie dlhu z predmetného úverového záväzku a za výzvu ručiteľovi v tomto smere nemožno považovať ani žalobu v danom spore, keďže ňou žalobca neuplatnil nárok voči žalovanému z titulu (zákonného) ručenia - to uskutočnil až v podaní zo dňa 9. júla 2010. Vzhľadom na podrobne zdôvodnené časové a vecné súvislosti vo veci, súd prvej inštancie konštatoval premlčanie nároku žalobcu, keď vychádzal z premlčacej lehoty upravenej v ust. § 397 OBZ, príp. § 408 ods. 1 OBZ. Uviedol, že ak by aj bral do úvahy dátum 31. marca 1996, vzhľadom na rokovania (o úhrade dlhu) z 30. januára 1996 a 28. februára 1996 a to, že v roku 1996 dlžník záväzok čiastočne plnil, tak najneskôr v roku 1996 sa mohol veriteľ domáhať splnenia záväzku od ručiteľa - žalovaného. Pri aplikácii ust. § 397 OBZ by premlčacia doba uplynula v roku 2000 a pri aplikácii ust. § 408 ods. 1 OBZ v roku 2006. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca svoje právo voči žalovanému ako ručiteľovi uplatnil až v roku 2010, preto námietka premlčania bola žalovaným vznesená dôvodne.

10. Samotné vznesenie námietky premlčania súd prvej inštancie v danom prípade nepovažoval za rozporné s dobrými mravmi. Oproti vzneseniu námietky premlčania (tu ručiteľom) a jej účelu zdôraznil okolnosť, či ten (tu veriteľ), kto sa dovoľáva rozporu takej námietky s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), sám postupoval s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti, v súlade so zásadou *vigilantibus iura (scripta sunt)*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti pri vzniku právneho vzťahu, pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. Podľa súdu prvej inštancie práve okolnosti posudzovanej veci a postup žalobcu pri uplatňovaní svojho nároku voči žalovanému neopodstatňovali záver, že námietka premlčania bola žalovaným vznesená v rozpore s dobrými mravmi a že by z tohto dôvodu súd pri rozhodovaní na námietku premlčania nemal prihliadať.

11. Nárok na náhradu trov konania súd prvej inštancie priznal vo veci úspešnému žalovanému (§ 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP).

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo všetkých jeho výrokoch podal včas odvolanie žalobca (ďalej aj „odvolateľ“) z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Odvolateľ poukázal na priebeh konania a závery kasačných rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v predchádzajúcich odvolacích konaniach vo veci samej (sp. zn. 5Obo/109/2010, 5Obo/110/2010 a sp. zn. 5Obo/3/2015). Ďalej poukázal na čiastočné späťvzatie žaloby v nadväznosti na súdom vyžadovanú presnú špecifikáciu uplatnenej pohľadávky k 13. júlu 2001 - do odstúpenia od zmluvy č. 429/1993 tak, že žalovaná suma predstavuje spolu 1.092.546,44 eur a v tomto smere požiadal o opravu záhlavia písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku. Súdu prvej inštancie vytkol, že nesprávne právne posúdil status žalovaného (1/) v spore ako dlžníka podľa poradia jeho označenia v žalobe. Podľa žalobcu poradie žalovaných (1/ a 2/) v pôvodnej žalobe je bez právneho významu a neznamená, že žalovaného 1/ žaloval ako dlžníka, keď „je rozhodujúci len obsah podanej žaloby a skutkové tvrdenia v nej uvedené“. Žalobou uplatnil nárok na zaplatenie zostatku úveru, voči

žalovanému (1/) z dôvodu prechodu tohto záväzku uzavretím zmluvy o predaji časti podniku č. 429/1993 z 21. decembra 1993. Žalovaného 2/ v žalobe označil len z opatrnosti, vyvolanej listom z 3. januára 1994, ktorým spoločnosť AGROTECHNIKA, spol. s r.o., oznámila žalobcovi svoje právne nástupníctvo s prebratím práv a záväzkov bývalého štátneho podniku.

14. Konanie pred súdom prvej inštancie má podľa odvolateľa inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), keď súd na pojednávaní dňa 18. decembra 2017 konštatoval, že podanie žalobcu z 9. júla 2010 a doručené súdu 13. júla 2010 považuje za zmenu návrhu podľa ust. § 95 ods. 1 OSP a s poukazom na ust. § 470 ods. 1, 2 CSP pripustil zmenu žaloby tak, aby bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie žalovanej sumy titulom ručenia v zmysle ust. § 477 ods. 3 OBZ. Podľa odvolateľa však išlo len o doplnenie ďalších skutkových tvrdení po tom, ako sa žalobca o nich dozvedel, čo nie je možné považovať za zmenu žaloby podľa ust. § 95 OSP v znení do 30. júna 2016, ani podľa ust. § 140 CSP s účinnosťou od 1. júla 2016. Pôvodný žalobca skutkové tvrdenia o ručení nemohol uviesť už v žalobe, keďže o nich v tom čase nemal vedomosť. Skutkové tvrdenia o vložení nadobudnutého majetku do spoločnosti AGROTECHNIKA, spol. s r.o., predniesol žalovaný až v priebehu konania. Tieto okolnosti sa do obchodného registra nezapisujú a žalovaný ich prvýkrát predniesol v podaní zo dňa 6. februára 2002. Odvolateľ uviedol, že v podaní z 12. septembra 2008 poukázal na dôvodnosť žaloby (skutkovým) tvrdením o uskutočnenom vklade majetku do spoločnosti AGROTECHNIKA, spol. s r.o., pričom nie je podstatné, že neuviedol právnu kvalifikáciu uplatneného nároku - zákonné ručenie. Po tom, ako si 26. júna 2009 vyžiadal zo súdneho spisu predmetné doklady, doplnil právnu kvalifikáciu uplatneného nároku v podaní z 9. júla 2010, čo však nemožno považovať za zmenu žaloby. V tomto smere k výkladu ust. § 95 OSP odkázal na v odvolaní citované judikáty.

15. Odvolateľ ďalej poukázal na to, že v priebehu konania sa k veci opakovane vyjadroval odvolací súd, ktorý podania žalobcu nepovažoval za zmenu žaloby a existenciou, resp. zánikom zákonného ručenia žalovaného sa súdy už zaoberali. Odvolací súd v predchádzajúcich dvoch kasačných rozhodnutiach vo vzťahu k podaniu z 9. júla 2010 nepoukázal na potrebu rozhodnúť o zmene žaloby. Preto podľa odvolateľa nebolo namieste, aby po takom časovom odstupe pristúpil súd k zmene svojho doterajšieho stanoviska a na základe tvrdení žalovaného rozhodol o zmene žaloby. To, že žalobca uplatnený nárok pôvodne skutkovo odvodzoval od zmluvy o predaji podniku a následne žalobu doplnil skutkovým tvrdením o vklade podniku do majetku spoločnosti AGROTECHNIKA, spol. s r.o., nemôže z hľadiska právnej kvalifikácie viesť k zamietnutiu žaloby.

16. Súd prvej inštancie podľa odvolateľa nesprávne právne posúdil otázku premlčania, keď je potrebné rozlišovať medzi právnym vzťahom medzi ním a žalovaným ako ručiteľom a medzi právnym vzťahom, ktorý bol medzi odvolateľom a obligačným dlžníkom. Úverový vzťah sa spravuje ustanoveniami Hospodárskeho zákonníka (zákon č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, platný a účinný do 31. decembra 1991 - pozn. odvolacieho súdu [ďalej aj „HZ“]), preto je potrebné aj premlčanie posudzovať podľa tohto právneho predpisu. Obligačný vzťah premlčaný nebol, keďže pohľadávka, prihlásená podaním z 11. augusta 2003, doručeným konkurznému súdu 15. augusta 2003, do konkurzného konania úpadcu AGROTECHNIKA, spol. s r.o., vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 36Cb 24K/203/1997, bola na prieskumnom pojednávaní 31. augusta 2006 správcou konkurznej podstaty zistená. Odvolateľ poukázal na ust. § 20 ods. 7 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKV“), v zmysle ktorého prihláška pohľadávky má pre plynutie premlčacej lehoty a zánik práva rovnaké účinky ako uplatnenie práva na súde. K tvrdeniu, že obligačný vzťah (z úveru) premlčaný nebol, poukázal aj na ustanovenia § 131b ods. 6, § 132 ods. 1 až 3 HZ a doterajšiu argumentáciu v konaní o následkoch uznania dlhu. Posudzovaný právny vzťah sporových strán sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka a v zmysle ust. § 310 OBZ sa právo veriteľa voči ručiteľovi nepremlčí pred premlčaním práva voči dlžníkovi. Podľa odvolateľa, ak nedošlo k premlčaniu záväzku z obligačného vzťahu voči dlžníkovi, tak nedošlo ani k premlčaniu voči ručiteľovi.

17. Ďalej odvolateľ uviedol, že ak by aj k premlčaniu nároku voči žalovanému došlo, tak námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, ak k doplneniu nových skutkových okolností uplatneného nároku došlo po ich preukázaní v konaní, na základe podaní z r. 2008, resp. 2010. Márne uplynutie premlčacej doby odvolateľ (jeho právny predchodca) nezavinil, keď v roku 1996 objektívne o vklade majetku - vzniku ručiteľského záväzku vedieť nemohol, a teda ani domáhať sa z tohto titulu svojho nároku.

18. Súd prvej inštancie mal podľa odvolateľa zohľadniť spočívanie premlčacej doby vo vzťahu k obligačnému dlžníkovi - žalovanému 2/ v zmysle ust. § 310 OBZ vo väzbe na ust. § 14 ods. 1 písm. d/ ZKV, vzhľadom na prerušenie konania od vyhlásenia konkurzu

18. júna 2003 do právoplatnosti uznesenia z 12. novembra 2007 o zastavení konania voči žalovanému 2/.

19. Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel, alebo aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie.

20. K podanému odvolaniu žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal mu plnú náhradu trov odvolacieho konania. Zrekapituloval dôvody žalobcom podaného odvolania a zaujal

k nim podrobnú právnu argumentáciu. Zdôraznil, že sám žalobca v odvolaní priznal, že nárok na zaplatenie zostatku úveru (na TOZ) uplatnil voči nemu ako dlžníkovi, z dôvodu uzavretia zmluvy o predaji časti podniku č. 429/1993 z 21. decembra 1993 s FNM SR a prechodu práv a záväzkov spojených s prevádzaným podnikom na kupujúceho (v zmysle § 477 ods. 1 OBZ), čo tvorilo základný skutkový a právny rámec žaloby, ktorým však nebola samotná úverová zmluva z 30. júla 1990 uzavretá medzi KBB a právnym predchodcom Agrotechnika Zvolen, š.p. Zvolen (v zmysle HZ). Žalovaný uviedol, že nárok uplatňovaný voči nemu ako ručiteľovi z dôvodu vkladu časti podniku do spoločnosti, vyplýva z úplne iného skutkového a právneho základu

(z iného právneho úkonu). Uvedené úkony sa odlišujú (subjektami, časovo, miestne, vecne) aj tým, že zmluva o predaji časti podniku založila zodpovednosť žalovaného ako dlžníka (záväzok hlavný) a vklad časti podniku do spoločnosti založil zodpovednosť žalovaného ako ručiteľa (akcesorický záväzok). Pri vklade časti podniku do spoločnosti vzniklo ručenie žalovaného ako vkladateľa (predávajúci podľa § 477 ods. 3 OBZ) a priamym dlžníkom sa stala AGROTECHNIKA,

spol. s r.o. (kupujúci podľa § 477 ods. 1 OBZ). Oproti tomu kúpou časti podniku

21. decembra 1993 sa žalovaný stal dlžníkom z hlavného záväzkového vzťahu, keďže na neho záväzok prešiel podľa ust. § 477 ods. 1 OBZ priamo.

21. Žalovaný poukázal na skutkovú a právnu odlišnosť vymedzenia v žalobe uplatňovaných nárokov voči nemu, oproti podaniu žalobcu z 9. júla 2010, k čomu citoval viaceré judikáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) a Najvyššieho súdu Českej republiky. Podľa žalovaného judikát najvyššieho súdu č. R 38/1999, ani rozhodnutie

sp. zn. 5Cdo/58/1999 (ZSP č. 61/2000), uvádzané odvolateľom, pre odlišnosť posudzovanej situácie na daný spor nedopadajú. Podaním žalobcu z 9. júla 2010 došlo k zmene žaloby, o ktorej muselo byť rozhodnuté, aby v konaní vôbec bolo možné prejednať voči žalovanému uplatnený nárok na základe ručenia pri vklade do podniku. Túto skutkovú (a aj právnu) odlišnosť videl v tom,

že žalobca (podaním z 9. júla 2010) netvrdí a svoj nárok voči žalovanému ako ručiteľovi nezakladá na zmluve o predaji podniku uvedenú v žalobe. Ide o dva rozdielne právne úkony - zmluvu o predaji podniku a vklad podniku, vykonané rozdielnymi subjektami, v inom čase a na inom mieste a spolu nesúvisia. Ide tiež o rozdielnosť nárokov, keď voči dlžníkovi ide o záväzok hlavný a voči ručiteľovi ide o záväzok akcesorický. Preto v danom prípade nedošlo (len) k doplneniu žaloby o „nové skutkové okolnosti“, ktorými sa preukazuje ten istý nárok, ale došlo oproti žalobe k uplatneniu nového nároku, založeného na úplne nových skutkových okolnostiach, čo predstavuje zmenu žaloby, o ktorej súd prvej inštancie správne rozhodol.

22. K vedomosti žalobcu o vklade podniku uviedol žalovaný, že AGROTECHNIKA,

spol. s r.o., žalobcovi zaslala list z 3. januára 1994, v ktorom mu oznámila prechod žalovaného záväzku.

Aj z ďalšieho postupu žalobcu voči tejto spoločnosti (rokovania, výzva na úhradu, žaloba, návrh na konkurz) ťažko uveriť tvrdeniu o absencii vedomosti o tom, že dlžník predmetný majetok nadobudol vkladom, o ktorom sa žalobca mohol dozvedieť aj z údajov na liste vlastníctva k nehnuteľným častiam

podniku (vyhlásenie vkladateľa je právnym titulom nadobudnutia).

A ak by sa aj o vklade podniku žalobca dozvedel neskôr (zo súdom v roku 2002 doručených vyjadrení žalovaného k žalobe), to nijako neospravedlňuje oneskorenú zmenu žaloby (v roku 2010). To, že odvolateľ (žalobca) k tejto skutočnosti pristúpil ľahkomyseľne a nezodpovedne, ide na jeho úarchu a nemôže byť vykladané na jeho prospech.

23. Podľa žalovaného zo žiadnej časti predchádzajúcich (zrušujúcich) rozhodnutí najvyššieho súdu v posudzovanom spore nie je možné vyvodiť záver podsúvaný odvolateľom, že jeho podanie z 9. júla 2010 nie je zmenou žaloby. Odvolací súd sa touto otázkou v doterajších rozhodnutiach vôbec nezaoberal, keďže podanie z 9. júla 2010 nebolo v tomto smere vyhodnocované ani súdom prvej inštancie (zostalo nepovšimnuté). Súdu prvej inštancie tak v konaní priamo predchádzajúcim napadnutému (v poradí tretiemu) rozsudku, nič nebránilo procesne i meritórne rozhodovať o nároku uplatnenom zmenou žaloby.

24. S posúdením nároku z titulu ručenia ako premlčaného sa žalovaný stotožnil.

Uviedol, že je potrebné rozlišovať medzi právnym vzťahom medzi žalobcom a obligačným dlžníkom (AGROTECHNIKA, spol. s r.o.) a medzi žalobcom a ručiteľom (žalovaným).

Súhlasil s odvolateľom, že ak nárok žalobcu voči obligačnému dlžníkovi bol založený za účinnosti Hospodárskeho zákonníka, tak sa táto právna úprava vzťahuje na premlčanie tohto záväzku.

Avšak posudzovaný nárok voči žalovanému ako ručiteľovi vznikol (v roku 1994 vkladom časti podniku do AGROTECHNIKA, spol. s r.o.) až za účinnosti OBZ, preto sa spravuje ustanoveniami o premlčaní podľa tohto zákona (§ 387 až § 408). Žalovaný ďalej ponúkol vlastný výpočet možného (u)plynutia všeobecnej subjektívnej štvorročnej (§ 397 OBZ) a objektívnej desaťročnej premlčacej doby (§ 408 ods. 1 OBZ). V závislosti od dátumov, ktoré podľa neho možno považovať za výzvy veriteľa obligačnému dlžníkovi na plnenie dlhu, v rámci objektívneho ohraničenia maximálnej dĺžky premlčacej doby táto uplynula pred uplatnením nároku voči žalovanému ako ručiteľovi. V tomto smere poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, v zmysle ktorých

zo zákazu plynúceho pre dlžníka v zmysle ust. § 408 ods. 1 OBZ nevyplýva, že ručiteľ, proti ktorému nebolo začaté súdne konanie pred uplynutím desaťročnej premlčacej lehoty, by premlčanie namietat' nemohol. Ustanovenie § 310 OBZ v danom prípade použiť nemožno, keďže nemožno takto predĺžiť maximálnu premlčaciu dobu podľa ust. § 408 ods. 1 veta prvá OBZ, ktorá voči obligačnému dlžníkovi uplynula pred zmenou žaloby z 9. júla 2010. Žalovaný vznesenú námietku premlčania nepovažuje za odporujúcu dobrým mravom, keďže nezavinil, že žalobca svoju žalobu zmenil až po uplynutí premlčacej doby.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“), po prejednaní včas podaného odvolania v rozsahu a z dôvodov v ňom uvedených, viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (ust. § 379, § 380 ods. 1 a § 383 CSP), bez nariadenia pojednávania (ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

26. Najvyšší súd uvádza, že je funkčne príslušný na prejednanie odvolaní proti rozsudkom krajských súdov, ktoré vo veci konali a rozhodovali ako súdy prvej inštancie. Uvedené platí napriek skutočnosti, že právna úprava Civilného sporového poriadku účinného

od 1. júla 2016 výslovne neupravuje funkčnú príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho

súdu proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie na rozdiel od právnej

úpravy účinnej do 30. júna 2016 (viď ustanovenie § 10 ods. 2 OSP), s výnimkou konania

o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (viď ustanovenie § 31 ods. 2 CSP).

V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP, v zmysle ktorého konania začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončia súdy, na ktorých sa konanie začalo.

Uvedené znamená, že konanie, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 na krajskom súde ako súde prvej inštancie, sa na tomto súde dokončí podľa Civilného sporového poriadku. Táto istá zásada platí

aj pre štádium odvolacieho konania, že pokiaľ podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016

o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie rozhodoval najvyšší súd, tak je najvyšší súd odvolacím súdom vo veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd

ako súd prvej inštancie, aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Zároveň tento záver vyplýva aj z aplikácie čl. 4 Základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, ako aj z ustanovenia § 34 CSP v spojení s ustanovením § 31 ods. 2 CSP.

V ustanovení § 31 ods. 2 CSP je výslovně upravená funkční příslušnost nejvyššího soudu jako odvolacího soudu proti rozhodnutím krajských soudů vydaným v sporoch o abstraktní kontrole v spotřebitelských věcech. Z uvedeného vyplývá závěr, že aj v ďalších veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie podľa predpisov účinných do 30. júna 2016, rozhoduje o odvolaniach najvyšší súd (rovnako vid' aj uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2017, sp. zn. 3Obo/18/2017).

27. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie vecnej správnosti napadnutého výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol a výroku II., ktorým priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Napadnutému rozhodnutiu odvolateľ vytýka vecnú nesprávnosť z hľadiska: (A) namietaného konkrétneho procesného postupu, (B) z vykonaných dôkazov vyvedených skutkových zistení ako aj (C) právneho posúdenia veci.

28. Primárne odvolateľ namietol (A), že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP). Túto procesnú vadu konania predchádzajúceho napadnutému rozsudku videl v tom, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil písomné podanie žalobcu z 9. júla 2010 ako zmenu žaloby (§ 95 OSP) a že ju pripustil (§ 470 ods. 1, 2 CSP) so značným časovým odstupom napriek záverom skorších kasačných rozhodnutí odvolacieho súdu.

29. Nepochybne určujúcim pre meritorne rozhodnutie sporu medzi žalobcom a žalovaným bolo ustálenie predmetu konania. Predmet konania (obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opisanim skutkového deja (causa petendi). Na základe žalobného návrhu a opísania skutkového deja možno individualizovať predmet konania. Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný návrh (vid' uznesenie najvyššieho súdu z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019).

30. Zo spisu vyplýva, že predmetom konania (vecou samou) od doručenia žaloby súdu dňa 2. novembra 2001 bol peňažný nárok uplatňovaný voči žalovanému ako nadobúdateľovi obligačného úverového záväzku dlžníka (úver na TOZ od KBB pre štátny podnik), z titulu právneho nástupníctva spojeného s kúpou privatizovaného majetku štátu. V poradí druhým kasačným rozhodnutím (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/3/2015 z 25. augusta 2015) odvolací súd uložil súdu prvej inštancie o. i. zistiť konkrétnu výšku záväzku viažuceho sa k predanej časti podniku v rozhodnom čase a či (ne)došlo k zákonnému ručeniu vzhľadom na uznanie pohľadávky správcom konkurznej podstaty dlžníka AGROTECHNIKA spol. s r.o. a k jeho prípadnému zániku vrátením kúpy (podniku) po odstúpení od zmluvy č. 429/1993.

Z postupu v ďalšom konaní je zrejmé, že práve vo svetle týchto záverov, sa súd prvej inštancie opätovne zaoberal aj písomným podaním žalobcu z 9. júla 2010, doručeným súdu 13. júla 2010 (správne však malo byť uvedené - doručeným súdu telefaxom dňa 12. júla 2010 [č.l. 276]

a doplneným originálom [č.l. 284] dňa 13. júla 2010; pozn. odvolacieho súdu) a podľa jeho obsahu zistil, že žalobca zmenil žalobou uplatňovaný nárok voči žalovanému tak, že požadoval peňažnú sumu na základe odlišných skutkových tvrdení a právneho dôvodu. Zo žiadnej časti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/3/2015 pritom nemožno vyvodiť záväzný pokyn vylučujúci postup súdu prvého stupňa v ďalšom konaní, ktorým obsahovo vyhodnocoval podanie žalobcu

z 9. júla 2010 najskôr z procesného hľadiska a vo výsledku ho považoval za zmenu žaloby.

Pokiaľ súd prvej inštancie uznesením z 18. decembra 2017 zmenu žaloby pripustil, tak odvolací súd v tomto procesnom postupe nezistil nesprávnosť, resp. nezákonnosť.

31. Odvolací súd uvádza, že nemožno súhlasiť s odvolateľom, že daný prípad predstavuje len zmenu právneho dôvodu, a teda zmenu len v právnom posúdení uplatneného nároku, bez zmeny skutkových tvrdení. Nebol správny ani poukaz odvolateľa na judikát R 38/1999, keďže v danom prípade nešlo len o žalobcovo doplnenie ďalších skutočností, ktorými by odôvodnil pôvodne uplatnený rovnaký nárok (veriteľa voči úverovému dlžníkovi), ale o jeho modifikáciu z hľadiska odlišných skutkových tvrdení (o dôvode a vzniku zákonného ručenia žalovaným). Súd prvej inštancie správne v napadnutom rozsudku konštatoval, že „žalovaný nebol (v) žalobe označený

ako ručiteľ“ (ods. 11). Podľa odvolacieho súdu podanie žalobcu z 9. júla 2010 jednoznačne oproti pôvodnej žalobe predstavuje kvalifikovanú kvalitatívnu zmenu tvrdených skutkových okolností, ktoré

následne tvorili základ pre právne posúdenie žalobného nároku súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Je nepochybné, že ide o diametrálne odlišné v žalobe poskytnuté skutkové tvrdenia a ich (následne právne) posúdenie pri uplatňovaní peňažného nároku titulom úverového obligačného dlhu, čomu zodpovedalo postavenie žalovanej strany ako dlžníka, na rozdiel

od skutkových tvrdení pri uplatňovaní peňažného nároku titulom zákonného ručenia žalovaného spojeného s jeho vkladom majetku do obchodnej spoločnosti. V tomto prípade kvalitatívna zmena žaloby jasne a nesporne vyplývala z obsahu písomného podania žalobcu z 9. júla 2010.

32. To, že žalobca zmenil uplatnený nárok voči žalovanému spôsobom predpokladaným procesnou úpravou v § 95 OSP (t. č. § 140 CSP), potvrdzujú aj jeho následné podania a prednesy v konaní nasledujúcim po dátume 13. júla 2010, v ktorých (na rozdiel od žaloby na základe iných skutkových okolností) tvrdil a preukazoval zákonné ručenie žalovaného (§ 59 ods. 4 OBZ).

Pri procesných úkonoch je rozhodujúci prejav vôle (platí tzv. teória prejavu, a nie teória vôle platiaca iba na súkromnoprávne úkony (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky

[ďalej aj „ústavný súd“] z 19. júna 2013, č. k. I. ÚS 223/2013-16). Žalobca v žalobe konkrétne uviedol ako dôvod jej podania voči žalovanému (ako dlžníkovi), že Zmluvou o predaji časti podniku č. 429/1993 z 21. decembra 1993 „na kupujúceho prešiel aj záväzok z úveru na TOZ voči KBB, š.p.ú.“ (§ 477 ods. 1 OBZ). V podaní z 9. júla 2010 (č.l. 284 - 286) žalobca uviedol,

že je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného (ako ručiteľa) „z dôvodu zákonného ručenia“, keďže „v zmysle vyhlásenia vkladateľa vložil ako nepeňažný vklad do Agrotechniky, spol. s r.o. Zvolen, IČO: 31594174, ... majetkové práva a iné majetkové hodnoty...k 1.1.1994“

(§ 59 ods. 4 OBZ a primerane § 477 ods. 3 OBZ). Ide jednoznačne o kvalitatívne odlišné skutkové tvrdenia. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, ak na takto prejavenu zmenu nároku uplatňovaného žalobcom procesne reagoval svojím rozhodnutím, ktorým zmenu pripustil a ďalej konal a meritórne rozhodoval o zmenenej žalobe.

33. V posudzovanom prípade, hoci žalobný petit čo do požadovanej peňažnej sumy zostal rovnaký, nepochybne došlo momentom doručenia podania z 9. júla 2010, obsahujúceho zmenu žaloby na základe odlišných skutkových okolností, než boli tvrdené v žalobe, k uplatneniu iného hmotného práva (zákonné ručenie podľa § 59 ods. 4 OBZ). Nešlo teda len o zmenu právnej kvalifikácie uplatneného nároku, ako namietal odvolateľ. Bez pripustenia zmeny žaloby

by totiž súd nemohol rozhodovať o žalobcom novo v konaní tvrdenej povinnosti žalovaného z titulu vzniku jeho zákonného ručenia spoločníka vloženíím nepeňažného vkladu - časti podniku, s ktorým úverový záväzok súvisel, do základného imania obchodnej spoločnosti (dlžníka). Je potrebné z hľadiska v spore rozhodných skutočností rozlišovať (skutkové a právne) okolnosti vzniku a trvania pasívnej vecnej legitímácie žalovaného (čo by spoločníka - vkladateľa podniku a ručiteľa ex lege), od priamej obligačnej zodpovednosti subjektu predstavujúceho vkladajúci podnik (resp. jeho časť), prostredníctvom ktorého prešiel záväzok dlžníka z úverovej zmluvy do majetku dotknutej obchodnej spoločnosti.

34. Tak ako je uplatnenie nároku žalobou výsostným prejavom dispozičného princípu v civilnom procese, ktorý prislúcha žalobcovi, je takým prejavom rovnako aj zmena žaloby.

Súd prvej inštancie je v zásade povinný tento dispozičný princíp primárne rešpektovať, jeho úlohou je len posúdiť, či sú pre jeho účinné uplatnenie splnené procesné podmienky v tom - ktorom štádiu konania (napr. pri späťvzátí žaloby v priebehu konania môže byť potrebný súhlas žalovaného, pri zmene žaloby súhlas súdu). V prípade zmeny žaloby zákon ukladá súdu pred udelením svojho súhlasu predovšetkým skúmať, či výsledky doterajšieho konania (k momentu uplatnenia zmeny a rozhodovania o jej pripustení) môžu byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Pri kladnom závere súd zmenu žaloby pripustí a pokračuje v konaní o zmenenej žalobe, alebo naopak (§ 143 ods. 1 až 3 CSP).

35. Rozhodnutie súdu o zmene žaloby nemožno vnímať tak, že je len na (ľubo)vôli súdu, či zmenu žaloby odsúhlasí alebo nie. Práve dominantný dispozičný princíp v civilnom sporovom konaní, keď žalobca je ohľadom ním uplatňovaných práv v konaní dominus litis (pán sporu), je pre konajúci súd imperatívnym príkazom vykonanou zmenou žaloby sa zaoberať a rozhodnúť o nej. Pokiaľ súd nerozhodne o uplatnenej zmene žaloby, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe (viď uznesenie najvyššieho súdu z 24. mája 2016, sp. zn. 4Cdo/373/2015).

Uvedené sa vzťahuje tak na sporové konania začaté a vedené za účinnosti OSP, ako aj za účinnosti CSP.

Súd tak má len obmedzený rámec pre nesúhlas so zmenou žaloby, a to v zákonom stanovených prípadoch (§ 143 ods. 1, 2 CSP).

36. Limitácia rozhodných úvah súdu o (ne)prípustení zmeny žaloby je v zmysle ust. § 143 ods. 1 a 2 CSP zúžená len na zvažovanie 1/ štádia konania, v ktorom žalobca zmenu uplatnil,

2/ výsledkov doterajšieho konania - či môžu byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe a 3/, aby na konanie po zmene žaloby súd nestratil svoju vecnú alebo kauzálnu príslušnosť.

Kritériá pod bodom 1/ a 2/ súvisia s povinnosťou súdu prihliadať na dodržanie princípov hospodárnosti a rýchlosti počas celého konania, pričom uvedené princípy súčasne limitujú

aj žalobcovu dispozíciu s predmetom konania. Odvolací súd pre úplnosť dodáva, že úvaha súdu,

či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhovanou zmenou žaloby, môžu

byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov

a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o pripustení predostretej zmeny. Samotné uznesenie, ktorým

sa rozhodlo o pripustení alebo nepripustení zmeny žaloby, odvolaniu nepodlieha (§ 357 a contrario, resp. do 30. júna 2016 § 202 ods. 3 písm. f/ OSP).

37. Pokiaľ odvolateľ vytýkal súdu prvej inštancie, že zmenu žaloby pripustil

až na pojednávaní 18. decembra 2017, tak ustanovenie § 142 ods. 1 CSP, obsahujúce slovné spojenie „spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje

bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania“, nevylučuje, aby v zásade až do momentu vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie na súde prvej inštancie končí,

mohol tento súd o podanej zmene žaloby rozhodnúť tak, že ju pripúšťa, alebo

že zmenu nepripúšťa. Ani z tohto hľadiska vo vzťahu k uskutočnenej zmene žaloby, v podaní žalobcu z 9. júla 2010, odvolací súd nezistil nezákonnosť procesného postupu súdu prvej inštancie. Podľa názoru

odvolacieho súdu z obsahu spisu vyplývalo, že výsledky konania pred súdom prvej inštancie tak k momentu uplatnenia zmeny žaloby ako aj k momentu rozhodovania o nej, dávali súdu prvej inštancie

dostatočný podklad na rozhodovanie o zmenenej žalobe (tu primárne z hľadiska vznesenej námietky premlčania zmenenou žalobou uplatneného nároku).

38. Podľa odvolacieho súdu bol správny poukaz súdu prvej inštancie na všeobecne

(v procesnej aj hmotnoprávnej rovine) platnú právnu zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*

(práva patria bdelym). Žalobca pri zmene žaloby v už prebiehajúcom konaní si musí byť vedomý spojenia tohto úkonu procesnej strany s hmotnoprávnymi účinkami, medzi ktoré patrí premlčanie práva.

Premlčacia doba prestáva plynúť (jej plynutie spočíva) len vo vzťahu k právu uplatnenému žalobou. Ak žalobca svoje (nové) právo uplatní žalobným nárokom v rámci zmenenej žaloby,

tak spočívanie premlčacej doby nastane momentom, kedy bola zmena žaloby súdu doručená,

a to za predpokladu, že súd zmenu žaloby (obsahom ktorej je kvantitatívne širší alebo kvalitatívne iný nárok) pripustí. Je zrejmé, že vo vzťahu k tomu právu, ktoré žalobca neuplatnil pôvodnou žalobou,

premlčacia doba plynie ďalej. Ak žalobca v zmenenej žalobe uplatní (k momentu

jej doručenia súdu) nárok zo svojho už premlčaného práva (ktorý v pôvodnej žalobe neuplatnil), tak v prípade obrany žalovanej strany spočívajúcej vo vznesení námietky premlčania, na ktorú

je súd povinný prihliadnuť, môže byť výsledkom konania zamietnutie žaloby (nepripustenie nároku).

39. Odvolací súd, sumarizujúc k námietkam odvolateľa pod bodom A/, zdôrazňuje,

že žalobca od podania/dôjdenia žaloby na súd 2. novembra 2001 uplatňoval peňažnú pohľadávku (z úveru na TOZ) voči obom žalovaným ako dlžníkom. Neskôr v priebehu konania dal žalobca (odvolateľ)

najavo, že za dlžníka úverovej pohľadávky považuje žalovaného 2/ AGROTECHNIKA spol. s r.o., a podaním zo 17. októbra 2007 žalobu voči nemu zobral späť len z dôvodu,

že pohľadávku si uplatnil v konkurznom konaní vedenom na majetok tejto obchodnej spoločnosti a konkurzný správca pohľadávku nepoprel. Voči žalovanému (1/) však svoje tvrdenia nezmenil

a urobil tak až v podaní z 9. júla 2010, keď poskytol nové skutkové tvrdenia o vzniku a existencii zákonného ručenia spoločníka (§ 59 ods. 4 OBZ) vyvolaného vkladom časti podniku žalovaným do

základného imania AGROTECHNIKA spol. s r.o., za povinnosti (záväzky), ktoré na túto spoločnosť (dlžníka) prešli (s) vkladom podniku alebo jeho časti do majetku spoločnosti.

40. Odvolací súd k ďalším námietkam (B/ a C/) v zmysle § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP uvádza, že ani

preskúmaním vecí z týchto odvolateľom nastolených dôvodov nezistil opodstatnenosť odvolania.

41. Súd prvej inštancie po tom, ako ustálil predmet sporu a identifikoval hmotné právo, ktorého ochrana sa žalobca po zmene žaloby domáhal, postupoval správne, ak primárne prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovaným a zisťoval, či z tohto hľadiska uplatnený nárok môže alebo nemôže žalobcovi priznať.

42. Zo spisu vyplýva, že vo vzťahu k nároku žalobcu z titulu ručenia podľa ust. § 59

ods. 4 OBZ, uplatnenému voči žalovanému podľa rozsudku ku dňu 13. júla 2010 (správne malo byť ku dňu 12. júla 2010), súd prvého stupňa vykonal v intenciách návrhov strán dostatočné dokazovanie, z vykonaných dôkazov vyvodil správne skutkové zistenia a rovnako správne vec právne posúdil so záverom o premlčaní nároku, ktorý vyústil do vecne správneho rozhodnutia o zamietnutí žaloby. Vzhľadom na konštatovanie vecnej správnosti napadnutého meritórneho výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby a stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v písomnom vyhotovení rozsudku súdom prvej inštancie, odvolací súd rozhodnutie potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) a odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v predmetnej časti. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP (tiež s poukazom na uznesenie ústavného súdu

sp. zn. IV. ÚS 350/09 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 170/2005), pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je potrebné, aby odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku zopakoval tie závery napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorými

sa stotožňuje, pretože odôvodnenia a rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), a tým je postačujúce

len odkázať na odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie.

V zásade sa odvolací súd môže obmedziť len na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu.

43. Odvolací súd po preskúmaní odvolaním napadnutého postupu v konaní pred súdom prvej inštancie a jeho rozsudku konštatoval, že napadnutý rozsudok i z hľadiska odôvodnenia je koherentný so zákonnou úpravou správne aplikovanou a interpretovanou súdom prvej inštancie na zistený skutkový stav tak ako vyplynul z dokazovania dostatočne vykonaného

pre možnosť rozhodnutia vo veci samej. V napadnutom rozsudku pritom súd prvej inštancie poskytol odpoveď na všetky kľúčové otázky vo veci, nastolené sporovými stranami v konaní, preto nebol priestor pre prijatie iného záveru v rámci odvolacieho konania, limitovaného rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu, než ktoré vyústili do rozhodnutia o potvrdení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správneho rozhodnutia (§ 387

ods. 1, 2 CSP).

44. Odvolací súd zvyrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (pozri napr. III. ÚS 209/04). Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 Dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje,

aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 Dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý

je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však

ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve

na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A s. 12, § 29; Hiro

Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko

z 29. mája 1997; Higinis c. Francúzsko z 19. februára 1998, nález ústavného súdu

č.k. IV. ÚS 345/2012-30 zo dňa 26.11.2012). Uvedené kritériá pre dostatočné odôvodnenie napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie splnil.

45. Podstatné boli závery súdu prvej inštancie vyplývajúce z napadnutého rozhodnutia,

že žalovanému ako ručiteľovi zodpovednosť vo vzťahu k uplatnenému peňažnému nároku vznikla a vyplývala zo samostatnej právnej skutočnosti, s ktorou zákonná úprava v zmysle ust. § 59 ods. 4 OBZ, s primeraným použitím ust. § 477 ods. 3 OBZ, spája vznik zákonného ručenia za prechod práv a povinností tvoriacich súčasť podniku alebo jeho časti, vloženého žalovaným ako nepeňažný vklad (spoločníka) do základného imania obchodnej spoločnosti. Touto právnou skutočnosťou boli vyhlásenia žalovaného (ako spoločníka)

o jeho nepeňažnom vklade z 3. januára 1994, zo 7. februára 1994 (tiež z 15. júna 1994 a 30. júna 1994) do základného imania AGROTECHNIKA spol. s r.o., pričom v časti vkladného nehnuteľného majetku k rozhodnutiu o vklade do katastra nehnuteľností došlo 1. marca 1994.

Súd prvej inštancie správne z vykonaných dôkazov zistil, že veriteľovi (strane žalobcu) túto skutočnosť oznámil dlžník - AGROTECHNIKA spol. s r.o., pričom v rámci tohto súdneho konania vyhlásenia o vklade žalovaného z 3. januára a 7. februára 1994 boli obidvomi pôvodne žalovanými doložené už v rámci ich vyjadrení k žalobe, dňa 6. februára 2002 (č.l. 38 a 52), pričom súd vyjadrenie žalovaných dňa 20. februára 2002 doručil právnenému predchodcovi žalobcu (ďalej len „žalobca“) s výzvou na zaujatie kvalifikovaného stanoviska. Žalobca podal vyjadrenie

25. marca 2002, avšak k predmetným vyhláseniam vkladateľa neuviedol žiadne stanovisko. Procesne relevantným spôsobom žalobca na vznik zákonného ručenia žalovaného reagoval až v podaní z 9. júla 2010, z obsahu ktorého súd prvej inštancie správne vyvodil zmenu žaloby (§ 95 OSP, teraz § 140 CSP).

46. K námietke odvolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci v otázke premlčania uplatneného nároku odvolací súd vo všeobecnosti uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu

pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov

ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani jedna z týchto situácií však v predmetnej sporovej právnej veci nenastala.

47. Súd prvej inštancie správne aplikoval úpravu o premlčaní obsiahnutú v Obchodnom zákonníku (§ 387 až § 408 OBZ), pričom ide o samostatnú osobitnú právnu úpravu, vzťahujúcu sa na obchodné záväzkové vzťahy, medzi ktoré patrí aj zákonné ručenie podľa ust. § 59

ods. 4 OBZ, ktoré vzniklo za účinnosti citovaného kódexu obchodného práva

(od 1. januára 1992). Ide totiž primárne o vzťah ručenia vznikajúci medzi spoločníkom vkladajúcim nepeňažný vklad (podnik alebo jeho časť) a spoločnosťou, do základného imania ktorej vklad smeruje, za záväzky spojené s vloženým podnikom. Plnenie od ručiteľa

zo zákonného ručenia reálne môže pripadať do úvahy až po tom, ako záväzok nesplní dlžník. Podľa ust. § 59 ods. 4 OBZ sa vo vzťahu k prechodu práv a povinností použijú primerane ustanovenia o zmluve o predaji podniku, čo z hľadiska ručenia predstavuje najmä ust. § 477 ods. 3 OBZ, podľa ktorého na prechod záväzku sa nevyžaduje súhlas veriteľa, predávajúci však ručí za splnenie prevedených záväzkov kupujúcim. Z týchto právnych dôvodov nebola opodstatnená námietka v odvolaní vo vzťahu k neaplikácii právnej úpravy premlčania podľa Hospodárskeho zákonníka, za účinnosti ktorého vznikol samotný úverový vzťah

(úver na TOZ), ani námietka, že na prevzatie záväzku sa vyžaduje súhlas veriteľa.

48. Správne konštatoval v napadnutom rozsudku súd prvej inštancie, že ak bola z dokazovania v konaní preukázaná okolnosť prvej výzvy veriteľa voči (žalovanému) dlžníkovi, na zaplatenie žalovanej sumy k dátumu 30. januára 1996 a 28. februára 1996 a tiež s prihliadnutím na jeho čiastočné plnenia dlhu do konca roku 1996, potom všeobecná štvorročná premlčacia doba podľa ust. § 397 OBZ (určená podľa rokov), najneskôr uplynula 31. decembra 2000 a maximálna desaťročná doba pre premlčanie záväzku podľa ust. § 408

ods. 1 OBZ, koncom roka 2006. Relevantné v tomto smere bolo tiež konštatovanie, že z obsahu spisu nevyplýva, že by sa veriteľ (žalobca) domáhal splnenia záväzku od žalovaného ako ručiteľa - k tomu došlo až v rámci súdneho konania v podaní z 9. júla 2010.

K uvedenému dátumu, resp. k dátumu doručenia tohto podania žalobcu súdu, však už išlo o uplatnenie premlčaného záväzku.

49. Odvolací súd sa stotožnil aj so závermi súdu prvej inštancie o nedôvodnosti požiadavky žalobcu na neprihliadanie súdom na námietku žalovaného o premlčaní pre rozpor jej vznesenia s dobrými mravmi, čo súd prvej inštancie správne a vyčerpávajúco odôvodnil v napadnutom rozsudku v odsekoch 43 až 48. Za určujúce odvolací súd považoval konštatovanie (súladne s v rozsudku citovaným záverom ústavného súdu v uznesení z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013), že žalobca nepreukázal ním tvrdený rozpor žalovaným vznesenej námietky premlčania uplatnenej pohľadávky s dobrými mravmi.

50. Odvolací súd považuje za potrebné k argumentácii už uvedenej v rozhodnutí súdu prvej inštancie dodať, že existencia alebo neexistencia rozporu s dobrými mravmi je otázkou právnou. „Sudca pri rozhodovaní konkrétneho prípadu musí zhodnotiť správanie subjektov v danom právnom vzťahu a rozhodnúť, či sa toto správanie prieči dobrým mravom alebo nie. Dobré mravy sú tu teda kritériom posúdenia toho, či sa v danom prípade správanie subjektu dostalo do rozporu s dobrými mravmi a v čom tento rozpor spočíva.“ (Ovečková, O., *Premlčanie v obchodnom práve*, Wolters Kluwer, 2015, s.145) Odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že aj keď zákonnou úpravou umožnená námietka premlčania (tu v ust. § 388 ods. 1 OBZ) zásadne dobrým mravom neodporuje, môžu nastať v konkrétnom prípade výnimočne a celkom mimoriadne situácie, že samotné uplatnenie - vznesenie tejto námietky by bolo prejavom zneužitia práva. Potom dokazovanie v súdnom konaní má smerovať k preukazovaniu, či ide o také výnimočné okolnosti.

51. Je zrejmé, že na jednej strane ide o legitímny záujem veriteľa uspokojiť (vymôcť) svoju pohľadávku a na strane druhej ide o subjektívne oprávnenie dlžníka (tu ručiteľa) uplatniť zákonom objektívne stanovenú námietku premlčania a zbaviť sa tak vymáhateľnosti povinnosti plniť. Vznesenie námietky premlčania vo svojej podstate predstavuje výkon práva uskutočnený na základe, resp. v medziach zákona. V súkromnom práve platí pre výkon subjektívnych práv zásada všeobecného zákazu zneužitia práva, pre oblasť obchodných vzťahov premietnutá do ust. § 265 OBZ. Všeobecné ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, neobsahuje jednoznačnú sankciu za zneužitie výkonu práva, napriek tomu toto zákonné ustanovenie výkon práv a povinností predpokladá a preto ho možno aplikovať na výkon takých práv a povinností, ktoré platne existujú (tu ako tvrdená povinnosť zákonného ručiteľa plniť namiesto dlžníka).

52. Z uvedeného vyplýva, že vznesenie námietky premlčania je výkonom práva. Výkon práva však nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, resp. so zásadami poctivého obchodného styku. Avšak nie samotná námietka premlčania môže byť v rozpore s dobrými mravmi, ale až jej realizácia v konkrétnom prípade, za určitých konkrétnych okolností. To, či konkrétne uplatnenie námietky premlčania je contra bonos mores, je potrebné posúdiť individuálne v každom jednotlivom prípade, a to komplexne, teda s posúdením všetkých v danom prípade relevantných skutkových a právnych okolností jednotlivo i v ich súvislostiach.

53. Vyššie uvedenými kritériami sa v posudzovanej veci súd prvej inštancie riadil a dôvodne zhodnocoval ako významné časové súvislosti a postup žalobcu pri uplatňovaní nároku voči žalovanému v danom konaní, oproti obrane žalovaného, ktorá po uskutočnenej zmene žaloby spočívala vo vznesení námietky premlčania žalobcovho nároku. To, že žalobca nekonal pri uplatňovaní nároku voči žalovanému z titulu zákonného ručenia s náležitou obozretnosťou a starostlivosťou, keďže sa jeho nárok premlčal, nemožno v danom prípade zhodnotiť na ťarchu žalovaného. Tvrdenie odvolateľa, že „v r 1996 objektívne nemohol vedieť o vklade a teda ani o vzniku ručiteľského záväzku“ nekorešponduje so zisteniami vyplývajúcimi z dokazovania v prvoinstančnom konaní, keďže minimálne o vklade nehnuteľného majetku sa objektívne mohol žalobca dozvedieť z príslušného katastra nehnuteľností

(materiálna publicita zápisov), keď v časti vkladaneho nehnuteľného majetku k rozhodnutiu o vklade do katastra nehnuteľností došlo 1. marca 1994. Žalobca tiež relevantne nezdôvodnil, prečo včas nereagoval na obsah vyjadrení žalovaných (1/ a 2/) k žalobe, doručených mu 20. februára 2002, v ktorých žalovaní poukázali na predmetný vklad časti podniku z r. 1994. Preto súd prvej inštancie dôvodne konštatoval, že námietka premlčania nebola žalovaným vznesená v rozpore s dobrými mravmi.

54. Odvolací súd k vyhodnoteniu žalovaným vznesenej námietky premlčania z hľadiska dodržania zásady dobrých mravov, resp. zásady poctivého obchodného styku ďalej dodáva a zvyrazňuje, že z hľadiska relevancie plynutia času v právnych vzťahoch nemožno v danom súdnom konaní opomenúť oproti správaniu žalobcu pri oneskorenom uplatňovaní jeho nárokov voči žalovanému stojaci samotný účel právneho inštitútu premlčania, ktorým je zabezpečenie právnej istoty v právnych vzťahoch. To sa prejavuje v tom, že inštitút premlčania na jednej strane zabezpečuje, aby si veriteľ neuplatňoval svoje právo až po dlhej dobe a na strane druhej, aby dlžník nebol po neúmerne dlhý čas vystavený hrozbe zásahu do svojich vzťahov donucovacími orgánmi štátu. Zákon tak zabezpečuje, aby subjektívne práva

a im zodpovedajúce právne povinnosti nemali neobmedzené trvanie, v dôsledku čoho by mohla byť obrana dlžníka (tu ručiteľa) neúmerne sťažená. Dlžník (tu ručiteľ) nemusí a nemá zotrvať v neistote voči nárokom veriteľa neúmerne dlhý čas.

55. Vzhľadom na vyššie uvedené skutkové a právne závery o premlčaní žalobcovho nároku, bolo opodstatnené, ak súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí už neriešil otázky uložené mu odvolacím súdom rozhodnutím sp. zn. 5Obo/3/2015.

56. Z dôkaznej situácie zistenej v prvoinštančnom konaní, vo väzbe na vyvedené závery tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, bolo v intenciách odvolacích dôvodov rozhodnuté o potvrdení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie tak v meritórnom výroku I., ako i v na ňom závislom výroku II. vo vzťahu k trovám konania (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

57. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 396

ods. 1 CSP, podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, ktorý v súvislosti s týmto konaním uskutočnil návrh

na priznanie trov odvolacieho konania, preto mu bola výrokom II. priznaná ich plná náhrada voči žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní neuspel. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov (odvolacieho) konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

58. Rozhodnutie bolo prijaté členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 393 ods. 2, posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je dovolanie prípustné (§ 420 CSP), ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Oprávneným subjektom na podanie dovolania je strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 v spojení s § 424 CSP).

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 SCP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia veci (§ 432 CSP).